

แนวทางการพัฒนาการจัดการตลาดสดเทศบาลตำบลนาจาน

Approaches of Management Development Process of Najan Municipal Fresh Food

Market Management

มณฑิร ร้อยพิลา^{1*} และ หกวน ชูเพ็ญ²

Montien Rhoypila^{1*} and Hhakuan Choopen²

^{1*} นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40000

² อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาอิสระ วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40002

^{1*} Graduate student in Master of Public Administration in Local Government, Khon Kaen University, Thailand 4002

² Lecturer in Master of Public Administration in Local Government, Khon Kaen University, Thailand 4002

*Corresponding author, E-mail: mountain_roy@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาการจัดการตลาดสดเทศบาลตำบลนาจาน โดยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง จากประชากรและกลุ่มตัวอย่างวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 78 คน นำผลที่ได้มาวิเคราะห์นำเสนอเชิงพรรณนา ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการพัฒนาการจัดการตลาด ด้านสุขลักษณะทั่วไป ควรจัดให้มีระบบไฟฟ้าส่องสว่าง มีการปรับปรุงพื้นที่ของตลาด จัดให้มีระบบน้ำประปา มีการจัดวางระเบียบของการวางสินค้าของผู้ขาย มีการติดตั้งถังดับเพลิง ด้านการจัดการขยะมูลฝอย ควรมีการจัดวางระบบการบริหารจัดการขยะในด้านการจัดเก็บขยะ การทำลายขยะ การจัดหาและจัดวางถังขยะให้มีความเหมาะสม มีการประชาสัมพันธ์รณรงค์สร้างจิตสำนึกในการทิ้งขยะให้แก่ผู้มาตลาดสดเพื่อมิให้ทิ้งขยะไม่เป็นที่ ด้านการจัดการน้ำเสีย ควรมีการจัดวางระบบการจัดการน้ำเสีย บ่อนำบดน้ำเสีย บ่อดักไขมัน ด้านการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ห้องส้วมหรือห้องน้ำควรจัดให้มีเพียงพอตามความต้องการ พร้อมทั้งให้แยกเพศชายหญิงออกจากกันให้เป็นสัดส่วน มีการทำความสะอาดเป็นประจำ มีผู้ดูแลรับผิดชอบความสะอาด มีระบบการจัดการควบคุมป้องกันสัตว์และแมลงพาหะนำโรค มีการปรับปรุงภูมิทัศน์ตลาด มีการทำความสะอาดแผงขาย มีการล้าง มีผู้ดูแลรับผิดชอบความปลอดภัยของตลาด ด้านผู้จำหน่ายสินค้า ควรมีตาชั่งกลาง มีการติดป้ายแสดงราคาสินค้า ผู้ขายควรแต่งกายสะอาด เรียบร้อยและใช้วาจาสุภาพกับผู้ซื้อ หน่วยงานของรัฐควรมีการตรวจสอบราคาเพื่อให้ได้มาตรฐานและเกิดความเป็นธรรมให้แก่ผู้ซื้อและผู้ขาย และ ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ค้าและผู้ซื้อ มีการจัดประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย มีการสำรวจความคิดเห็นของผู้ซื้อและผู้ขาย ควรติดประกาศหรือประกาศเสียงตามสาย เกี่ยวกับ ระเบียบของตลาด เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยในตลาด

คำสำคัญ : แนวทางการพัฒนาการจัดการตลาดสด

Abstract

The objective of this article is to study the conditions, obstacles, suggestions and approaches to improve the management of the municipal market of Tambol Najan. The study was conducted through structureless interviews with the area's population and target groups. Specific sampling method was used among 78 people. The data collected was then explanatorily analyzed. Regarding the results of our study, it was concluded that the approaches to the improve market management are as follows. on Market Hygiene, this included installing appropriate lighting systems throughout the market, improving market areas, water supply and educating vendors on proper ways to display their products, as well as setting up fire extinguishers. On Wastes and Garbage Management, the market authority should devise a waste management system to collect and destroy garbage. The responsible authority should procure and distribute trashcans, recycle bins throughout the market areas. Also, they must educate the public to be more conscious about disposing their garbage and other wastes. On Waste Water Management, the market authority should arrange a system specifically for wastewater management. They also need to install wastewater treatment ponds and grease traps. On Environmental Management, the toilets or bathrooms should be suitably provided according to the demand. The bathroom area must be appropriately divided on the basis of sexes. The area must be tended to and cleaned regularly. There should be a staff responsible for the cleanliness of the area. There must be a system to manage the risks of animals and other potential carriers of diseases too. In general, the market landscape should be tended to and kept up to the standards. All stalls should be washed and cleaned. Security within the market is another concern that should be taken in to consideration as well. On Market Vendors, each stall must have a common weighing tool. The prices of goods should be on display and must be easily seen. All vendors should dress nice and clean, use polite language with customers. Government agencies and responsible officers should visit the market and conduct prices investigation so that they remain according to the standards and fair for both vendors and customers. On participation between vendors and buyers, there should be regular meetings between vendors and buyers to share their opinions, or polls/public surveys to obtain opinions from both vendors and buyers on particular topics. Furthermore, there should be regular announcements or some displays on rules and regulations within the market to educate people to abide by the regulations and behave accordingly.

Keywords: *developmental process, fresh food market management*

1. บทนำ

ตลาด เป็นแหล่งรวมของสินค้าเพื่อการอุปโภคบริโภค และเป็นศูนย์รวมของประชาชนในการ

จับจ่ายซื้อขาย แลกเปลี่ยนสินค้า ไม่ว่าจะเป็นอาหารสดอาหารแห้ง เนื้อสัตว์ ผักผลไม้ต่าง ๆ รวมถึงอาหารที่มีการแปรรูปปรุงสำเร็จ ดังนั้นเพื่อให้ประชาชนได้รับ

บริการจากตลาดที่ถูกสุขลักษณะเพื่อสุขภาพอนามัย และคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนในพื้นที่ (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, มาตรฐานตลาด)

ตลาดเทศบาลตำบลนาจาน เป็นตลาดแห่งหนึ่งที่อยู่ในเขตอำเภอสีชมพู ดำเนินการภายใต้การบริหารจัดการของเทศบาลตำบลนาจาน ที่ยังไม่มีการปรับปรุงตลาดตามเกณฑ์การประเมินมาตรฐานตลาดตามกรอบการประเมินของกระทรวงมหาดไทยกำหนดหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จากการสังเกตสภาพตลาดสดเทศบาลตำบลนาจานโดยทั่วไปสภาพในการวางสินค้าภายในและภายนอกตัวอาคารมีการวางสินค้าไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย ระเบียบระเบียบ พ่อค้าแม่ค้าในตลาดสดจะไม่คำนึงถึงเรื่องความสะดวก ไม่มีการจัดสรรพื้นที่แยกประเภทสินค้าเป็นกลุ่ม ๆ เพื่อให้ลูกค้าได้สะดวกในการซื้อสินค้า สถานที่จอดรถไม่มีการจัดระเบียบ เป็นต้น ดังนั้นผู้ศึกษาในฐานะผู้ปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลนาจานจึงได้เล็งเห็นว่าตลาดสดเทศบาลตำบลนาจาน ควรได้มีปรับปรุงตลาด เพื่อให้เป็นตลาดน่าซื้อ จึงมีความสนใจจะศึกษาการบริหารจัดการตลาดสดเทศบาลตำบลนาจาน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาต่อไป

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาการจัดการตลาดสดเทศบาลตำบลนาจาน อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษา แนวทางการพัฒนาการจัดการตลาดสดเทศบาลตำบลนาจานครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ กรณีศึกษาเทศบาลตำบลนาจาน อำเภอสีชมพู

จังหวัดขอนแก่น โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง เป็นเครื่องมือในการศึกษา ภายใต้กรอบ 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสุขลักษณะทั่วไป 2) ด้านการจัดการขยะมูลฝอย 3) ด้านการจัดการน้ำเสีย 4) ด้านการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม 5) ด้านผู้จำหน่ายสินค้า และ 6) ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ค้าและผู้ซื้อ ตามเกณฑ์มาตรฐานตลาดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นได้กำหนด จากประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวนทั้งสิ้น 78 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง ภายใต้กรอบ 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสุขลักษณะทั่วไป 2) ด้านการจัดการขยะมูลฝอย 3) ด้านการจัดการน้ำเสีย 4) ด้านการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม 5) ด้านผู้จำหน่ายสินค้า และ 6) ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ค้าและผู้ซื้อ ตามเกณฑ์มาตรฐานตลาดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นได้กำหนด แล้วเก็บรวบรวมข้อมูลนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์ ถึงสภาพ ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาการจัดการตลาดของเทศบาลตำบลนาจาน

4. ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

ผลการศึกษาพบว่า สภาพ ปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะ และแนวทางการพัฒนาการจัดการตลาดสดเทศบาลตำบลนาจาน ด้านที่ 1 ด้านสุขลักษณะทั่วไป พบว่า 1) ระบบไฟฟ้าส่องสว่างไม่เพียงพอ 2) พื้นที่ทางเข้าตลาดยังไม่ดีพอ ยังมีหลุมมีบ่อ มีน้ำขังในเวลาฝนตก 3) ไม่มีการปรับพื้นที่โดยการลงหินคลุกหรือเทพื้นคอนกรีตให้เป็นการถาวร 4) ห้องน้ำมีไม่เพียงพอ ไม่แยกชายหญิงและไม่สะอาด 5) ระบบน้ำประปายังมีไม่เพียงพอ 6) การจัดวางสินค้าของผู้ขายยังไม่เป็น

ระเบียบ 7) ไม่มีการจัดพ่อค้าแผงลอยหรือขจรให้เป็นระเบียบ 8) พื้นตลาดยังไม่มีความสะดวกในบางจุด 9) ไม่มีการจัดโซนสินค้า และ 10) ไม่มีการติดตั้งถังดับเพลิง ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ พบว่า 1) ระบบประปา แสงสว่างยังไม่เพียงพอควรมีการปรับปรุง 2) ระบบความปลอดภัยภายในตัวอาคารควรติดตั้งถังดับเพลิง ภายนอกอาคารควรมีการรักษาความปลอดภัยกันการขโมยรถยนต์ 3) พื้นตลาดยังไม่มีความสะดวก ควรมีการปรับปรุงโดยการลาดคอนกรีตเสริมเหล็กเต็มพื้นที่ตลาด 4) ห้องน้ำยังไม่เพียงพอแก่การใช้ และ ไม่มีการแยกห้องน้ำชายหญิง ควรมีการปรับปรุงเพิ่มห้องน้ำในการให้บริการและแยกประเภทห้องน้ำออกเป็นชายหญิง พร้อมทำความสะอาดให้สะอาดมากกว่าเดิม 5) ควรมีการจัดระเบียบตลาดให้เป็นระเบียบเรียบร้อย โดยให้จัดให้ผู้ขายได้เข้าไปค้าขายในพื้นที่ตัวอาคารให้เต็มพื้นที่ที่กำหนด พร้อมจัดให้พ่อค้าแผงลอยหรือขจรภายนอกตัวอาคารให้เป็นระเบียบเรียบร้อยไม่กีดขวางการจราจร 6) ควรมีการล้างตลาดอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง และ 7) ปรับปรุงอาคารสถานที่ให้ได้มาตรฐานคุณภาพเพื่อรองรับการขยายตัว แนวทางการพัฒนาการจัดการตลาด ด้านสุขลักษณะทั่วไป พบว่า 1) ควรจัดให้มีระบบไฟฟ้าส่องสว่างให้เพียงพอ 2) ควรมีการปรับปรุงพื้นที่ของตลาดไม่ให้มีหลุมมีบ่อ หรือ อาจให้มีการเทพื้นคอนกรีตถาวร 3) ควรจัดให้มีระบบน้ำประปาให้เพียงพอกับความต้องการ 4) ควรมีการจัดวางระเบียบของการวางสินค้าของผู้ขาย และ 5) ควรมีการติดตั้งถังดับเพลิงไว้ในตัวอาคารให้มีความเหมาะสมแก่การป้องกันบรรเทาสาธารณภัยในกรณีเกิดเพลิงไหม้ ด้านที่ 2 ด้านการจัดการขยะมูลฝอย พบว่า 1) มีการกำจัดขยะแต่ไม่ค่อยมาทุกวัน 2) ถึงขยะไม่เพียงพอกับการใช้งาน 3) มีการตั้งถังขยะไว้ที่จุดเดียว และ 4) ไม่มีการเพิ่ม

พื้นที่ในการกำจัดขยะเพื่อรองรับการขยายตัว 5) มีการทิ้งขยะไม่เป็นที่ เป็นทาง 6) ควันไฟของเตาเผาขยะมีการรบกวนในบริเวณตลาดควรมีการปรับปรุงเตาเผาขยะ 8) ถึงขยะส่งกลิ่นรบกวนและไม่มีการกั้นในการปิดถังให้เรียบร้อยเพื่อป้องกันน้ำฝนในช่วงฤดูฝน 9) ไม่มีการสร้างความตระหนักในการทิ้งขยะให้กับผู้มาตลาดเพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาในการทิ้งขยะไม่เป็นที่ เป็นทาง 10) ไม่มีการล้างตลาดทำความสะอาด และ 11) ไม่มีการจัดให้มีการจ้างลูกจ้างในการทำความสะอาดแยกต่างหากจากองค์กรเพื่อความสะอาดของพื้นที่ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ พบว่า 1) มีระบบการจัดการขยะมูลฝอยที่มีระบบ มีถังขยะรองรับที่เหมาะสม และมีการจัดเก็บขยะตามระยะเวลาที่กำหนด แต่ถึงขยะไม่เพียงพอกับความ ต้องการ และมีการตั้งถังขยะจุดรวม ไม่กระจายตามจุดต่าง ๆ ควรมีการเพิ่มถังขยะและตั้งกระจายตามจุดต่าง ๆ 2) การจัดเก็บขยะไม่มีการจัดเก็บทุกวันทำให้ขยะส่งกลิ่นเหม็น ดังนั้นควรมีการจัดเก็บทุกวัน 3) ควรมีการปรับปรุงผู้ทิ้งขยะไม่ลงถังขยะที่ทิ้งไม่เป็นที่ เป็นทาง 4) การกำจัดควรเป็นระบบฝังกลบไม่ควรเผา เพราะกลิ่นควันที่ออกมาก่อให้เกิดความรำคาญแก่ตลาด และ 5) ควรมีการเพิ่มพื้นที่ในการกำจัดขยะ แนวทางการพัฒนาการจัดการตลาด ด้านการจัดการขยะมูลฝอย พบว่า 1) ควรมีการจัดวางระบบการบริหารจัดการขยะ ในด้านการจัดเก็บขยะ การทำลายขยะ การจัดหาและจัดวางถังขยะให้มีความเหมาะสม และ 2) ควรมีการประชาสัมพันธ์รณรงค์สร้างจิตสำนึกในการทิ้งขยะให้แก่ผู้มาตลาดสดเพื่อมิให้ทิ้งขยะไม่เป็นที่ ด้านที่ 3 ด้านการจัดการน้ำเสีย พบว่า 1) ไม่มีการจัดการระบบน้ำเสียในตลาด 2) ไม่มีการจัดวางท่อระบายน้ำเสียให้ถูกสุขลักษณะ 3) ไม่มีท่อน้ำเสีย 4) ไม่มีการทำรางระบายน้ำเสียรอบตลาดสดและมีบ่อบำบัดน้ำเสีย

เนื่องจากยังไม่มี 5) ไม่มีระบบการจัดการน้ำเสียทำให้เวลาฝนตกน้ำขัง และ 6) ไม่มีการจัดเตรียมในเรื่องระบบน้ำเสีย ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ พบว่าไม่ค่อยมีปัญหาด้านนี้เพราะตลาดไม่ค่อยมีอาหารสดมาจำหน่าย ยังเป็นตลาดเล็กดังนั้นจึงไม่มีการจัดการระบบน้ำเสีย ดังนั้นเพื่อรองรับการขยายตัวควรมีการจัดเตรียมในเรื่องระบบน้ำเสียไว้ พร้อมจัดวางท่อระบายน้ำเสียให้ถูกสุขลักษณะ แนวทางการพัฒนาการจัดการตลาดด้านการจัดการน้ำเสีย พบว่า ควรมีการจัดวางระบบการจัดการน้ำเสียภายในตลาดให้มีความเหมาะสมและให้ถูกสุขลักษณะพร้อมทั้งให้มีบ่อบำบัดน้ำเสีย บ่อดักไขมันให้เพียงพอตามจุดต่าง ๆ ด้านที่ 4 ด้านการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม พบว่า 1) ไม่มีการแยกห้องส้วมชายหญิง 2) ส้วมมีไม่เพียงพอแก่การใช้งาน 3) มีกลิ่นเหม็นรบกวน 4) ห้องน้ำไม่สะอาดจัดให้ควรมีคนทำความสะอาดประจำวัน 5) ไม่มีการจัดการควบคุมป้องกันสัตว์และแมลงพาหะนำโรคไม่ให้รบกวนและก่อความรำคาญ 6) ฝุ่นในบริเวณตลาดเยอะมากควรมีการปรับปรุงแก้ไข 7) ควรมีการทำที่บังแดดข้างข้างหลังอาคาร 8) ควรมีการลาดพื้นปูนให้เต็มตลาด 9) ไม่มีการปลูกต้นไม้เพื่อบังแดด 10) ผู้ขายควรมีการทำความสะอาดแผงขายของเนื่องจากสกปรกมากในบางแผง 11) ไม่มีการล้างตลาด และ 12) ไม่มีบ่อดักไขมัน และระบบบำบัดน้ำเสีย ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ พบว่า 1) พื้นที่ตลาดส่วนใหญ่เป็นพื้นหินคลุกทำให้ฝุ่นและเกิดฝุ่นละอองเวลารถยนต์วิ่งไปมาควรมีการปรับปรุง ปรับภูมิทัศน์บริเวณด้านหน้าของตลาดสดโดยการเทพื้นที่คอนกรีตเสริมเหล็กเพื่อป้องกันฝุ่นละออง 2) ควรมีการจัดให้เป็นระบบในการวางแผงขายสินค้าโดยให้ผู้ขายสินค้าข้างนอกตัวอาคารได้เข้ามาขายของในตัวอาคารให้เต็มพื้นที่และจัดระบบการวางแผงขายของด้านนอกให้เป็นระเบียบเรียบร้อยไม่ขัดขวาง

การจราจร 3) ควรจัดภูมิทัศน์การใช้สอยให้เหมาะสมห้องน้ำสะอาดและแยกชายหญิง 4) ควรจัดระเบียบการจอดรถ 5) ควรจัดโซนประเภทสินค้าต่าง ๆ ให้เป็นระเบียบเรียบร้อย และ 6) ผู้ขายควรมีการทำความสะอาดแผงขายหรือล้างตลาด แนวทางการพัฒนาการจัดการตลาดด้านการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม พบว่า 1) ห้องส้วมหรือห้องน้ำควรมีให้เพียงพอกับความต้องการ พร้อมทั้งให้แยกเพศชายหญิงออกจากกันให้เป็นสัดส่วน มีการทำความสะอาดเป็นประจำ 2) มีผู้ดูแลรับผิดชอบความสะอาดของตลาดโดยตรง 3) มีระบบการจัดการควบคุมป้องกันสัตว์และแมลงพาหะนำโรคไม่ให้รบกวนและก่อความรำคาญ 4) ควรมีการปรับปรุงภูมิทัศน์ตลาด เช่น การป้องกันฝุ่นละอองในบริเวณตลาด การทำที่บังแดด การปลูกต้นไม้เพื่อสร้างบรรยากาศร่มรื่นให้แก่ผู้มาตลาด เป็นต้น 5) ควรมีการทำความสะอาดแผงขายของอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง 6) ควรมีการล้างตลาดอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง และ 7) ควรมีผู้ดูแลรับผิดชอบความปลอดภัยของตลาดโดยตรง ด้านที่ 5 ด้านผู้จำหน่ายสินค้า 1) ไม่มีตาชั่งกลางในการตวงสินค้า 2) ไม่มีระบบการควบคุมราคาสินค้าให้มีความเป็นธรรมให้แก่ผู้ซื้อ 3) ไม่มีป้ายแสดงราคาสินค้า หรือมีแต่ไม่ชัดเจน 4) ราคาที่จำหน่ายในตลาดสดยังขาดการตรวจสอบราคาเพื่อให้ได้มาตรฐานคุณภาพจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 5) ผู้ขายบางร้านพูดจาไม่สุภาพบางครั้งมีการทะเลาะกันเสียงดัง 6) ควรมีการวางสินค้าให้เป็นระเบียบเรียบร้อย และ 7) ให้ผู้ขายแต่งกายให้สุภาพเรียบร้อยดูสะอาด ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ พบว่า 1) ควรมีป้ายแสดงราคาสินค้าให้มีความชัดเจนทุกประเภทสินค้า 2) ควรมีตาชั่งกลางในการตวงสินค้า 3) ควรมีระบบการควบคุมราคาสินค้าให้มีความเป็นธรรมให้แก่ผู้ซื้อ และให้ได้มาตรฐาน 4) ในการจำหน่ายสินค้าควรมีการปฏิบัติโดย

ยึดถือข้อตกลงของคณะกรรมการตลาดที่ได้วางแนวทางหรือระเบียบไว้โดยเคร่งครัด และ 5) ควรมีการปรับปรุงผู้ขายในเครื่องของการแต่งตั้งให้มีความสะอาดตาน่ามอง พุดจาสุภาพ ไม่พูดเสียงดังรบกวน แนวทางการพัฒนาการจัดการตลาด ด้านผู้จำหน่ายสินค้า พบว่า 1) ควรมีตาชั่งกลางไว้ในตลาดเพื่อควบคุมราคาสินค้าให้มีความเป็นธรรมให้แก่ผู้ซื้อ 2) ผู้ขายควรมีการติดป้ายแสดงราคาสินค้าไว้ให้ผู้ซื้อได้มองเห็นได้อย่างชัดเจน 3) ผู้ขายควรแต่งกายสะอาดเรียบร้อยและใช้วาจาสุภาพกับผู้ซื้อ และ 4) หน่วยงานของรัฐควรได้มีการตรวจสอบราคาเพื่อให้ได้มาตรฐานและเกิดความเป็นธรรมให้แก่ผู้ซื้อและผู้ขาย ด้านที่ 6 ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ค้าและผู้ซื้อ พบว่า 1) ไม่มีการประชุม 2) ขาดการมีส่วนร่วมระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายในการจัดระเบียบการค้าขาย 3) ไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากผู้ค้าและผู้ซื้อในการจัดการและระเบียบของตลาดสดเท่าที่ควร และ 4) ไม่มีการประชุมกันระหว่างผู้ซื้อผู้ค้าและผู้บริหาร ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ พบว่า 1) ไม่มีการประชุมกันระหว่างผู้ซื้อผู้ค้าและผู้บริหาร ควรมีการจัดประชุมอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง 2) ขาดการมีส่วนร่วมระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายในการจัดระเบียบการค้าขาย 3) ยังไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากผู้ค้าและผู้ซื้อในการจัดการและระเบียบของตลาดสดเท่าที่ควร ให้มีการประชาสัมพันธ์ ออกระเบียบชัดเจน หรือให้มีการประมุลหาผู้จัดการตลาด 4) คณะกรรมการบริหารตลาดควรทำหน้าที่ในการปฏิบัติงานโดยเคร่งครัดตามที่ได้รับมอบหมาย และ 5) ควรจัดให้มีการประชุมของคณะกรรมการตลาดและศึกษาดูงานการบริหารจัดการตลาดของตลาดสดเทศบาลอื่น ๆ แนวทางการพัฒนาการจัดการตลาดด้านการมีส่วนร่วมของผู้ค้าและผู้ซื้อพบว่า 1) ควรมีการจัดประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย 2) ควรมีการสำรวจความ

คิดเห็นของผู้ซื้อและผู้ขาย เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุงตลาด และ 3) ควรมีการติดประกาศหรือประกาศเสียงตามสายในตลาดเกี่ยวกับ ระเบียบของตลาด เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยในตลาด

5. การอภิปรายผล

อภิปรายผลการศึกษา พบว่า สภาพ ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะการพัฒนาการจัดการตลาดสดเทศบาลตำบลนาจาน ทั้ง 6 ด้าน ด้านที่ 1 ด้านสุขลักษณะทั่วไป พบว่า 1) ระบบประปา แสงสว่างยังไม่เพียงพอควรมีการปรับปรุง 2) ระบบความปลอดภัยภายในตัวอาคารควรติดตั้งถังดับเพลิง ภายนอกอาคารควรมีการรักษาความปลอดภัยกันการขโมยรถยนต์ 3) พื้นตลาดยังไม่มีความเสมอกัน ควรมีการปรับปรุงโดยการลาดคอนกรีตเสริมเหล็กเต็มพื้นที่ตลาด 4) ห้องน้ำยังไม่เพียงพอแก่การใช้งานและไม่มีการแยกห้องน้ำชายหญิง ควรมีการปรับปรุงเพิ่มห้องน้ำในการให้บริการและแยกประเภทห้องน้ำออกเป็นชายหญิง พร้อมทำความสะอาดให้สะอาดมากกว่าเดิม 5) ควรมีการจัดระเบียบตลาดให้ความเป็นระเบียบเรียบร้อย โดยให้จัดให้ผู้ขายได้เข้าไปค้าขายในพื้นที่ตัวอาคารให้เต็มแผงที่กำหนด พร้อมจัดให้พ่อค้าแผงลอยหรือขายภายนอกตัวอาคารให้ความเป็นระเบียบเรียบร้อยไม่กีดขวางการจราจร 6) ควรมีการล้างตลาดอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง และ 7) ปรับปรุงอาคารสถานที่ให้ได้มาตรฐานคุณภาพเพื่อรองรับการขายตัว แนวทางการพัฒนาการจัดการตลาด ด้านสุขลักษณะทั่วไป 1) ควรจัดให้มีระบบไฟฟ้าส่องสว่างให้เพียงพอ 2) ควรมีการปรับปรุงพื้นที่ของตลาดไม่ให้มีหลุมมีบ่อ หรือ อาจให้มีการเทพื้นคอนกรีตถาวร 3) ควรจัดให้มีระบบน้ำประปาให้เพียงพอกับความต้องการ 4) ควรมีการจัดวางระเบียบของการวางสินค้าของผู้ขาย และ 5) ควรมี

การคิดตั้งถึงดับเพลิงไว้ในตัวอาคารให้มีความเหมาะสมแก่การป้องกันบรรเทาสาธารณภัยในกรณีเกิดเพลิงไหม้ ด้านที่ 2 ด้านการจัดการขยะมูลฝอย พบว่า 1) มีระบบการจัดการขยะมูลฝอยที่มีระบบ มีถังขยะรองรับที่เหมาะสม และมีการจัดเก็บขยะตามระยะเวลาที่กำหนด แต่ถังขยะไม่เพียงพอกับความต้องการ และมีการตั้งถังขยะจุดรวมไม่กระจายตามจุดต่าง ๆ ควรมีการเพิ่มถังขยะและตั้งกระจายตามจุดต่าง ๆ 2) การจัดเก็บขยะไม่มีการจัดเก็บทุกวันทำให้ขยะส่งกลิ่นเหม็น ดังนั้นควรมีการจัดเก็บทุกวัน 3) ควรมีการปรับปรุงผู้ทิ้งขยะไม่ลงถังขยะที่ทิ้งไม่เป็นเป็นทาง 4) การกำจัดควรเป็นระบบฝังกลบไม่ควรเผา เพราะกลิ่นควันที่ออกมาก่อให้เกิดความรำคาญแก่ตลาด และ 5) ควรมีการเพิ่มพื้นที่ในการกำจัดขยะแนวทางการพัฒนาการจัดการตลาด ด้านการจัดการขยะมูลฝอย 1) ควรมีการจัดวางระบบการบริหารจัดการขยะในด้านการจัดเก็บขยะ การทำลายขยะ การจัดหาและจัดวางถังขยะให้มีความเหมาะสม และ 2) ควรมีการประชาสัมพันธ์รณรงค์สร้างจิตสำนึกในการทิ้งขยะให้แก่ผู้มาตลาดสดเพื่อมิให้ทิ้งขยะไม่เป็นที่ ด้านที่ 3 ด้านการจัดการน้ำเสีย พบว่า ไม่ค่อยมีปัญหาด้านนี้เพราะตลาดไม่ค่อยมีอาหารสดมาจำหน่าย ยังเป็นตลาดเล็กดังนั้นจึงไม่มีการจัดการระบบน้ำเสีย ดังนั้นเพื่อรองรับการขยายตัวควรมีการจัดเตรียมในเรื่องระบบน้ำเสียไว้ พร้อมจัดวางท่อระบายน้ำเสียให้ถูกสุขลักษณะ แนวทางการพัฒนาการจัดการตลาดด้านการจัดการน้ำเสีย ควรมีการจัดวางระบบการจัดการน้ำเสียภายในตลาดให้มีความเหมาะสมและให้ถูกสุขลักษณะพร้อมทั้งให้มีบ่อบำบัดน้ำเสีย บ่อดักไขมัน ให้เพียงพอตามจุดต่าง ๆ ด้านที่ 4 ด้านการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม พบว่า 1) พื้นที่ตลาดส่วนใหญ่เป็นพื้นหินคลุกทำให้ฤดูแล้งเกิดฝุ่นละอองเวลารถยนต์วิ่งไปมาควรมีการปรับปรุง ปรับภูมิทัศน์บริเวณ

ด้านหน้าของตลาดสดโดยการเทพื้นที่คอนกรีตเสริมเหล็กเพื่อป้องกันฝุ่นละออง 2) ควรมีการจัดให้เป็นระบบในการวางแผงขายสินค้าโดยให้ผู้ขายสินค้าข้างนอกตัวอาคารได้เข้ามาขายของในตัวอาคารให้เต็มพื้นที่และจัดระบบการวางแผงขายของด้านนอกให้เป็นระเบียบเรียบร้อยไม่ขัดขวางการจราจร 3) ควรจัดภูมิทัศน์การใช้สอยให้เหมาะสม ห้องน้ำสะอาดและแยกชายหญิง 4) ควรจัดระเบียบการจอดรถ 5) ควรจัดโซนประเภทสินค้าต่าง ๆ ให้เป็นระเบียบเรียบร้อย และ 6) ผู้ขายควรมีการทำความสะอาดแผงขายหรือล่างตลาดแนวทางการพัฒนาการจัดการตลาดด้านการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม 1) ห้องส้วมหรือห้องน้ำควรมีให้เพียงพอกับความต้องการ พร้อมทั้งให้แยกเพศชายหญิงออกจากกันให้เป็นสัดส่วน มีการทำความสะอาดเป็นประจำ 2) มีผู้ดูแลรับผิดชอบความสะอาดของตลาดโดยตรง 3) มีระบบการจัดการควบคุมป้องกันสัตว์และแมลงพาหะนำโรคไม่ให้รบกวนและก่อความรำคาญ 4) ควรมีการปรับปรุงภูมิทัศน์ตลาด เช่น การป้องกันฝุ่นละอองในบริเวณตลาด การทำที่บังแดด การปลูกต้นไม้เพื่อสร้างบรรยากาศร่มรื่นให้แก่ผู้มาตลาด เป็นต้น 5) ควรมีการทำความสะอาดแผงขายของอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง 6) ควรมีการล้างตลาดอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง และ 7) ควรมีผู้ดูแลรับผิดชอบความปลอดภัยของตลาดโดยตรง ด้านที่ 5 ด้านผู้จำหน่ายสินค้า พบว่า 1) ควรมีป้ายแสดงราคาสินค้าให้มีความชัดเจนทุกประเภทสินค้า 2) ควรมีตาชั่งกลางในการตวงสินค้า 3) ควรมีระบบการควบคุมราคาสินค้าให้มีความเป็นธรรมให้แก่ผู้ซื้อ และให้ได้มาตรฐาน 4) ในการจำหน่ายสินค้าควรมีการปฏิบัติโดยยึดถือข้อตกลงของคณะกรรมการตลาดที่ได้วางแนวทางหรือระเบียบไว้โดยเคร่งครัด และ 5) ควรมีการปรับปรุงผู้ขายในเครื่องของการแต่งตัวให้มีความสะอาดตาน่ามอง พุดจาสุภาพ ไม่พูด

เสี่ยงดังรบกวน แนวทางการพัฒนาการจัดการตลาด
ด้านผู้จำหน่ายสินค้า 1) ควรมีตลาดข่งกลางไว้ในตลาดเพื่อ
ควบคุมราคาสินค้าให้มีความเป็นธรรมให้แก่ผู้ซื้อ 2)
ผู้ขายควรมีการติดป้ายแสดงราคาสินค้าไว้ให้ผู้ซื้อได้
มองเห็นได้อย่างชัดเจน 3) ผู้ขายควรแต่งกายสะอาด
เรียบร้อยและใช้วาจาสุภาพกับผู้ซื้อ และ 4) หน่วยงาน
ของรัฐควรได้มีการตรวจสอบราคาเพื่อให้ได้มาตรฐาน
และเกิดความเป็นธรรมให้แก่ผู้ซื้อและผู้ขาย ด้านที่ 6
ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ค้าและผู้ซื้อ พบว่า 1) ไม่มีการ
ประชุมกันระหว่างผู้ซื้อผู้ค้าและผู้บริหาร ควรมีการจัด
ประชุมอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง 2) ขาดการมีส่วนร่วม
ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายในการจัดระเบียบการค้าขาย 3)
ยังไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากผู้ค้าและผู้ซื้อในการจัดการ
และระเบียบของตลาดสดเท่าที่ควร ให้มีการ
ประชาสัมพันธ์ ออกระเบียบชัดเจน หรือให้มีการ
ประมวลหาผู้จัดการตลาด 4) คณะกรรมการบริหารตลาด
ควรทำหน้าที่ในการปฏิบัติงานโดยเคร่งครัดตามที่
ได้รับมอบหมาย และ 5) ควรจัดให้มีการประชุมของ
คณะกรรมการตลาดและศึกษาดูงานการบริหารจัดการ
ตลาดของตลาดสดเทศบาลอื่น ๆ แนวทางการ
พัฒนาการจัดการตลาดด้านการมีส่วนร่วมของผู้ค้าและ
ผู้ซื้อ 1) ควรมีการจัดประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็น
ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย 2) ควรมีการสำรวจความคิดเห็น
ของผู้ซื้อและผู้ขาย เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุง
ตลาด และ 3) ควรมีติดประกาศหรือประกาศเสียงตาม
สายในตลาดเกี่ยวกับ ระเบียบของตลาด เพื่อให้เกิด
ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในตลาด จากผลการศึกษา
ทั้งหมด 6 ด้านดังกล่าวข้างต้น มีลักษณะคล้ายกับผล
การศึกษาของ เพชรชมพู ปรีกษา (2553) ที่ได้ศึกษา
เรื่อง การพัฒนาการบริหารตลาดสดของเทศบาลตำบล
ด่านช้าง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ผล
การศึกษาพบว่า ปัญหาการพัฒนาการบริหารตลาดสด

ของเทศบาลตำบลด่านช้างเกิดจากแผงจำหน่ายสินค้า
ไม่เพียงพอต่อจำนวนพ่อค้าแม่ค้าที่เพิ่มขึ้น สถานที่จอด
รถมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอ มีการทิ้งขยะไม่เป็นที่เป็น
ทาง ไม่แผนผังแสดงกฎจราจร ป้ายข้อกำหนดต่าง ๆ
ของตลาด ไม่มีเจ้าหน้าที่คอยอำนวยความสะดวกให้
ข้อมูลแก่ผู้ซื้อและผู้ขาย ไม่มีการแยกหมวดหมู่ของ
สินค้า แนวทางการแก้ไขปัญหานั้น เทศบาลต้องสร้างแผง
จำหน่ายสินค้าให้เพียงพอ ควรจัดให้มีจุดทิ้งขยะใน
ตลาดสดเพิ่ม มีการเก็บขยะในแต่ละวันให้มากขึ้น
จัดทำสถานที่จอดรถให้เป็นสัดส่วนและมีจำนวนมาก
พอ จัดทำป้ายสัญลักษณ์แสดงกฎจราจรและป้ายแสดง
แผนผังตลาดอย่างชัดเจน จัดให้มีเจ้าหน้าที่คอยอำนวยความสะดวกและคอยให้คำแนะนำแก่ผู้ที่เข้ามาซื้อขาย
สินค้าในตลาด ควรออกข้อกำหนดแนวทางในการ
ปฏิบัติในการจำหน่ายสินค้าในตลาดสดให้ชัดเจน ควร
มีการวางสินค้าให้เป็นระเบียบเรียบร้อยเป็นสัดส่วน ซึ่ง
มีลักษณะคล้ายกับงานวิจัยของ วิษสุดา อัครโพธิ
(2548) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการจัดการ
ตลาดสดเทศบาลเมืองกำแพงเพชรให้เป็นตลาดสดนำ
ซื้อด้านการสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม

6. บทสรุป

จากผลการศึกษาสามารถสรุปผลการศึกษา
พบว่า แนวทางการพัฒนาการจัดการตลาดของเทศบาล
ตำบลนาจาน อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดขอนแก่น พบว่า ด้าน
ที่ 1 ด้านสุขลักษณะทั่วไป) ควรจัดให้มีระบบไฟฟ้าส่อง
สว่างให้เพียงพอ 2) ควรมีการปรับปรุงพื้นที่ของตลาด
ไม่ให้มีหลุมมีบ่อ หรือ อาจให้มีการพ่นคอนกรีตถาวร
3) ควรจัดให้มีระบบน้ำประปาให้เพียงพอกับความ
ต้องการ 4) ควรมีการจัดวางระเบียบของการวางสินค้า
ของผู้ขาย และ 5) ควรมีการติดตั้งถังดับเพลิงไว้ในตัว
อาคารให้มีความเหมาะสมแก่การป้องกันบรรเทาสา

ธารณภัยในกรณีเกิดเพลิงไหม้ ด้านที่ 2 ด้านการจัดการขยะมูลฝอย 1) ควรมีการจัดวางระบบการบริหารจัดการขยะในด้านการจัดเก็บขยะ การทำลายขยะ การจัดหาและจัดวางถังขยะให้มีความเหมาะสม และ 2) ควรมีการประชาสัมพันธ์รณรงค์สร้างจิตสำนึกในการทิ้งขยะให้แก่ผู้มาตลาดสดเพื่อให้ทิ้งขยะไม่เป็นที่ ด้านที่ 3 ด้านการจัดการน้ำเสีย ควรมีการจัดวางระบบการจัดการน้ำเสียภายในตลาดให้มีความเหมาะสมและให้ถูกสุขลักษณะพร้อมทั้งให้มีบ่อน้ำบดน้ำเสีย บ่อดักไขมัน ให้เพียงพอตามจุดต่าง ๆ ด้านที่ 4 ด้านการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม พบว่า 1) ห้องส้วมหรือห้องน้ำควรมีให้เพียงพอกับความต้องการ พร้อมทั้งให้แยกเพศชายหญิงออกจากกันให้เป็นสัดส่วน มีการทำความสะอาดเป็นประจำ 2) มีผู้ดูแลรับผิดชอบความสะอาดของตลาดโดยตรง 3) มีระบบการจัดการควบคุมป้องกันสัตว์และแมลงพาหะนำโรคไม่ให้รบกวนและก่อความรำคาญ 4) ควรมีการปรับปรุงภูมิทัศน์ตลาด เช่น การป้องกันฝุ่นละอองในบริเวณตลาด การทำที่บังแดด การปลูกต้นไม้เพื่อสร้างบรรยากาศร่มรื่นให้แก่ผู้มาตลาด เป็นต้น 5) ควรมีการความสะอาดแผงขายของอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง 6) ควรมีการล้างตลาดอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง และ 7) ควรมีผู้ดูแลรับผิดชอบความปลอดภัยของตลาดโดยตรง ด้านที่ 5 ด้านผู้จำหน่ายสินค้า 1) ควรมีตาชั่งกลางไว้ในตลาดเพื่อควบคุมราคาสินค้าให้มีความเป็นธรรมให้แก่ผู้ซื้อ 2) ผู้ขายควรมีการติดป้ายแสดงราคาสินค้าไว้ให้ผู้ซื้อได้มองเห็นได้อย่างชัดเจน 3) ผู้ขายควรแต่งกายสะอาดเรียบร้อยและใช้วาจาสุภาพกับผู้ซื้อ และ 4) หน่วยงานของรัฐควรได้มีการตรวจสอบราคาเพื่อให้ได้มาตรฐานและเกิดความเป็นธรรมให้แก่ผู้ซื้อและผู้ขาย ด้านที่ 6 ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ค้าและผู้ซื้อ 1) ควรมีการจัดประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย 2) ควรมีการสำรวจความคิดเห็นของผู้ซื้อและผู้ขาย เพื่อนำ

ข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุงตลาด และ 3) ควรมีติดประกาศหรือประกาศเสียงตามสายในตลาดเกี่ยวกับระเบียบของตลาด เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยในตลาด

7. กิตติกรรมประกาศ

การศึกษานี้ ประสบความสำเร็จได้ด้วยความเมตตากรุณาอย่างยิ่งจาก คณะอาจารย์ของวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่นที่ได้ให้ความรู้ประสิทธิภาพวิชาการและประสบการณ์ตลอดระยะเวลาในการศึกษา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง ไว้ ณ โอกาสนี้

8. เอกสารอ้างอิง

สำนักมาตรฐานการบริหารงาน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย. มาตรฐานตลาด. เอกสารลำดับที่ 403.

เพชรชมพู ปรีกษา. (2553). การพัฒนาการบริหารตลาดสดของเทศบาลตำบลด่านช้าง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี. [การศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น]. ขอนแก่น : วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

วิษุตา อัครโพธิ์. (2548). แนวทางการพัฒนาการจัดการตลาดสดเทศบาลเมืองกำแพงเพชรให้เป็นตลาดสดนำซื้อด้านการสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม. [วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์การพัฒนา]. กำแพงเพชร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.